

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA	JUNY 2023	CONVOCATORIA	JUNIO 2023
Assignatura: HISTÒRIA D'ESPANYA		Asignatura: HISTORIA DE ESPAÑA	

CRITERIS DE CORRECCIÓ

1a) (Fins a 1 punt) Sols es corregirà una resposta. En el cas que es responguen les dues, es corregirà la primera d'aquestes.

a) DELS DOCUMENTS 1 i 2

Obtindrà fins a *1 punt* tot l'alumnat que descriga convenientment les seues característiques. En aquest cas, les dues fonts són primàries, públiques i de caràcter jurídic. El primer és un fragment del decret que reconeix per primera vegada al nostre país el Sufragi Universal Masculí i el segon es tracta de diversos articles del projecte de Constitució federal de 1873 on es regula la forma de govern i l'organització política de l'Estat espanyol durant la primera experiència republicana d'Espanya.

b) DELS DOCUMENTS 3 i 4

Obtindrà fins a *1 punt* tot l'alumnat que descriga convenientment les seues característiques. En aquest cas, les dues fonts són primàries i públiques. Ambdues són de caràcter polític perquè es tracta de discursos emesos per líders de partits polítics amb intenció de transmetre les seues idees. El primer és un manifest que José Antonio Primo de Rivera, cap nacional de Falange Espanyola de les Juntes d'Ofensiva Nacional Sindicalista, va escriure des de la presó d'Alacant mostrant el suport a la revolta militar iniciada aquell mateix 17 de juliol de 1936 a Melilla i animant la població espanyola a unir-se al colp d'estat. El segon és una al·locució radiofònica del tinent general Gonzalo Queipo de Llano des d'Unión Radio Sevilla en la qual arenga a exercir la violència contra l'enemic republicà –i, específicament, l'agressió sexual contra les dones republicanes/comunistes/anarquistes– en els primers dies posteriors a l'inici del colp d'estat contra la democràcia republicana.

2a) (Fins a 2,5 punts) Sols es corregirà una resposta. En el cas que es responguen les dues, es corregirà la primera d'aquestes.

a) DELS DOCUMENTS 1 i 2

Aconseguirà fins a *2,5 punts* tot l'alumnat que sàpia extraure i analitzar les idees principals dels textos i les situe en el context històric corresponent. El contingut dels textos pot resumir-se de maneres diferents i igualment vàlides. El text número 1 reproduïx part del preàmbul del decret que regula el sufragi universal masculí a Espanya amb l'inici de la Revolució Gloriosa i la convocatòria de Corts. En aquest es destaca la importància de reconèixer el Dret al vot a tots els espanyols com a manifestació expressa de la Sobirania Nacional. El text número 2 correspon a la regulació que realitza el projecte constitucional de 1873 de l'Estat Republicà, conformant-lo com un Estat federal en el qual tots els poders públics són electius, amovibles i responsables. També es valorarà que l'alumnat inserisca la qüestió plantejada en el Bloc temàtic corresponent: Bloc 4, la construcció de l'Estat Liberal (1833-1874).

b) DELS DOCUMENTS 3 i 4

Aconseguirà fins a 2,5 *punts* tot l'alumnat que sàpia extraure les idees principals dels textos i les situe en el procés històric corresponent. El contingut dels textos pot resumir-se de maneres diferents i igualment vàlides. El text número 3 és un manifest del líder falangista José Antonio Primo de Rivera en el qual declara el suport del seu partit feixista a la insurrecció militar del 17 de juliol de 1936, hi promou l'adhesió i estableix la legitimació d'aquesta per la situació que ell considera que es viu a Espanya. També destaca el caràcter civicomilitar del colp d'estat, s'arroga la representació i la defensa de la pàtria o nació espanyola, assenyala alguns dels seus enemics polítics (la "anti-Espanya") fent referència a "Moscó" (comunisme) i als "separatisme" (nacionalismes perifèrics), i acaba amb eslògans que després formaran part de la dictadura franquista: "Una, grande y libre" i "Arriba España!". El text número 4 és una soflama radiofònica del militar africanista Gonzalo Queipo de Llano en la qual encoratja les seues tropes a practicar la violència sexual contra les dones republicanes/comunistes/anarquistes amb un clar biaix de gènere: incita els homes a agredir les dones, expressa que aquesta acció és per a ell demostrar ser "home" o "home de debò" (masculinitat), una cosa contrària a ser "marieta" (orientació sexual i/o expressió de gènere), un tret que Queipo de Llano atribueix als "milicians", és a dir, al seu enemic polític i militar.

Tots dos textos s'insereixen en el període d'entreguerres i en la convulsa dècada de 1930, caracteritzada per la Gran Depressió, l'auge dels feixismes i altres règims autocràtics i la crisi de nombroses democràcies europees. També es valorarà que l'alumnat l'inserisca en el "Bloc VI: La Segona República i la Guerra Civil en un context de crisi internacional (1931-1939)".

3ª) Definiu DOS dels conceptes següents (fins a 2 punts) Sols es corregiran dos conceptes. En el cas que se'n responguen més de dos, es corregiran els dos primers.

Obtindran fins a 2 *punts* els qui definisquen dos dels conceptes plantejats de manera clara i sàpien situar-los històricament.

1- "Monarquia Parlamentària". Forma de govern en la qual el rei, el càrrec del qual és heretat per llinatge de sang, compleix la funció de Cap de l'Estat, si bé les seues funcions estan sotmeses al poder Legislatiu i Executiu. En aquesta mena de monarquies el rei "regna però no governa", si bé té el poder de moderar el funcionament de les institucions democràtiques. En la història d'Espanya el primer exemple d'aquest model polític apareix reflectit en la constitució espanyola de 1869.

2- "República Federal". Forma de govern en la qual el cap de l'Estat té caràcter electiu i l'Estat es compon de diverses unitats territorials, dotades d'autonomia política i institucions de govern comuns a totes aquestes, l'organització de les quals, competències i relacions intergovernamentals estan regides per una Constitució. En la història d'Espanya el projecte de constitució de la primera república espanyola reconeixia aquest model polític.

3- "Democràcia", pot definir-se com el sistema polític en el qual la sobirania resideix en el poble i és exercida mitjançant sufragi universal de manera directa o indirectament per mitjà de representants. A més, en una democràcia ha d'existir una separació efectiva de poders i han de constitucionalitzar-se drets col·lectius, laborals o socials (en aquests dos últims factors, al costat del sufragi femení, es diferencia clarament una democràcia d'un sistema liberal no democràtic com el de la Restauració). En el segle XX, Espanya ha viscut sota un règim democràtic en dos períodes diferents, durant la II República (1931-1936/1939) i des de l'aprovació de la Constitució de 1978 durant la transició fins a l'actualitat.

4- "Dictadura", es refereix al règim polític basat en el poder autoritari i il·limitat d'una persona que concentra tots els poders de l'Estat i accedeix al govern per la força o la violència sense permetre un règim democràtic ni igualitari de cap mena, limitant-se drets i llibertats de la ciutadania. En el segle XX, Espanya ha viscut sota un règim dictatorial en dos períodes diferents, durant la dictadura de Miguel Primo de Rivera (1923-1930) i durant la dictadura de Francisco Franco (1936/1939-1975).

4ª) (Fins a 2,5 punts) Sols es corregirà una resposta. En el cas que es responguen les dues, es corregirà la primera d'aquestes.

1- Obtindrà fins a 2,5 *punts* tot l'alumnat que desenvolupe els aspectes fonamentals del bloc temàtic utilitzant les fonts com a punt de partida. Es tracta d'analitzar les causes de la Revolució de 1868. En aquest sentit l'alumne haurà d'explicar la crisi financera, industrial i de subsistències que va acabar amb la prosperitat econòmica de l'etapa anterior i va provocar una inestable situació política que es va concretar en l'alçament militar recolzat pels generals Prim i Serrano i les reivindicacions polítiques dels quals van ser plasmades en el conegut manifest denominat Visca Espanya amb Honra!

2- Obtindrà fins a 2,5 *punts* tot l'alumnat que desenvolupe els aspectes fonamentals del bloc temàtic utilitzant les fonts com a punt de partida. En aquest cas hauran d'explicar-se les causes de l'esclat de la Guerra Civil, la internacionalització del conflicte i la violència política i la repressió deslligada en totes dues zones (amb les seues diferències), així com la concentració de poders per part de Franco (des de la Junta de Defensa Nacional fins a la dictadura unipersonal militar, fascititzada i nacionalcatòlica), i les principals fites en l'edificació del nou Estat franquista entre 1936 i 1939 (per exemple, suports del nou règim, "compromís autoritari" o diferents "famílies", il·legalització de partits i sindicats, decret d'unificació el 19 d'abril de 1937, aprovació del Fur del Treball el 9 de març de 1938, Llei de Responsabilitats Polítiques de 9 de febrer de 1939...). No és necessari que esmenten o expliquen totes aquestes qüestions, només algunes d'elles, atenent sempre la globalitat de la pregunta i a la seua maduresa en la resposta.

5a) (Fins a 2 punts) Solo es corregirà una resposta. En el cas que es responguen les dues, es corregirà la primera d'aquestes.

1- Obtindran fins a 2 *punts* els qui puguen explicar els diferents models electorals regulats en les Constitucions espanyoles promulgades en el segle XIX. En concret, hauran de referir-se al sistema de sufragi universal indirecte, arreplegat en el text fonamental gadità, el sufragi censatari, propi de l'etapa moderada i el sufragi universal masculí regulat en la Constitució de 1869.

2- Obtindran fins a 2 *punts* els qui puguen desenvolupar una comparació històrica entre les dictadures de Miguel Primo de Rivera i de Francisco Franco i els diferents tipus de repressió política i control social que van aplicar. És important que destaquen les similituds (per exemple, la destrucció de l'ordre liberal o democràticoliberal anterior a través d'un colp d'estat, caràcter militar del dictador, experiència a Àfrica i en repressió obrera de tots dos dictadors, conflictes al Marroc en totes dues dictadures, repressió lingüísticocultural i dels nacionalismes perifèrics, creació d'un nou partit únic, corporativisme, intent de legitimació durant la dictadura per suposats assoliments econòmics...) i diferències (per exemple, triomf del colp d'estat en 1923 i triomf sols parcial del colp d'estat de 1936 que va conduir a una guerra civil, importància del feixisme en el franquisme –sobretot fins a 1942/1945–, nivells de repressió de tota mena –també cultural, econòmica, laboral o femenina –més alts en el franquisme, duració –7 anys en el mateix període històric a 39/36 anys en diferents etapes com el període d'entreguerres, Segona Guerra Mundial, segona postguerra, Guerra Freda–, directori o junta ràpidament substituïda per dictadura cabdillista amb Franco, etc.). No és necessari que esmenten o expliquen totes aquestes qüestions, només algunes, atenent sempre la globalitat de la pregunta, la seua maduresa en la resposta i la seua capacitat d'interrelació històrica.

En aquesta última pregunta la resposta és molt oberta i permet diversos raonaments correctes. Amb això es valorarà si l'alumnat sap refondre dades i idees procedents del procés d'aprenentatge de la matèria i els que procedeixen de l'anàlisi de les fonts facilitades. La nota final sobre 10 *punts* s'obté després de sumar les quatre qualificacions citades. El corrector només podrà exigir els coneixements previstos en els nuclis temàtics de la programació i els que proporcionen les fonts d'informació. No obstant això, si l'alumnat aporta coneixements no previstos i estan ben utilitzats en el context, se li valoraran positivament per a augmentar la qualificació obtinguda. Convé recordar que, encara que l'alumnat haurà d'integrar en la composició del text els seus coneixements i la informació facilitada per les fonts, en aquesta prova no es valoraran solament els coneixements, per la qual cosa per a establir la qualificació definitiva es valorarà el conjunt de la composició i la redacció.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA	JUNY 2023	CONVOCATORIA	JUNIO 2023
Assignatura: HISTÒRIA D'ESPANYA		Asignatura: HISTORIA DE ESPAÑA	

CRITERIOS DE CORRECCIÓN

1ª) (Hasta 1 punto) Solo se corregirá una respuesta. En el caso de que se respondan las dos, se corregirá la primera de ellas.

a) DE LOS DOCUMENTOS 1 y 2

Obtendrá hasta *1 punto* todo el alumnado que describa convenientemente sus características. En este caso, las dos fuentes son primarias, públicas y de carácter jurídico. El primero es un fragmento del decreto que reconoce por primera vez en nuestro país el Sufragio Universal Masculino y el segundo se trata de diversos artículos del proyecto de Constitución federal de 1873 donde se regula la forma de gobierno y la organización política del Estado español durante la primera experiencia republicana de España.

b) DE LOS DOCUMENTOS 3 y 4

Obtendrá hasta *1 punto* todo el alumnado que describa convenientemente sus características. En este caso, las dos fuentes son primarias y públicas. Ambas son de carácter político pues se trata de discursos emitidos por líderes de partidos políticos con intención de transmitir sus ideas. El primero es un manifiesto que José Antonio Primo de Rivera, jefe nacional de Falange Española de las Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista, escribió desde la cárcel de Alicante mostrando el apoyo a la sublevación militar iniciada aquel mismo 17 de julio de 1936 en Melilla y animando a la población española a unirse al golpe de Estado. El segundo es una alocución radiofónica del teniente general Gonzalo Queipo de Llano desde Unión Radio Sevilla en la que arenga a ejercer la violencia contra el enemigo republicano –y, específicamente, la agresión sexual contra las mujeres republicanas/comunistas/anarquistas– en los primeros días posteriores al inicio del golpe de Estado contra la democracia republicana.

2ª) (Hasta 2,5 puntos) Solo se corregirá una respuesta. En el caso de que se respondan las dos, se corregirá la primera de ellas.

a) DE LOS DOCUMENTOS 1 y 2

Conseguirá hasta *2,5 puntos* todo el alumnado que sepa extraer y analizar las ideas principales de los textos y las sitúe en el contexto histórico correspondiente. El contenido de los textos puede resumirse de maneras diferentes e igualmente válidas. El texto número 1 reproduce parte del preámbulo del decreto que regula el sufragio universal masculino en España con el inicio de la Revolución Gloriosa y la convocatoria de Cortes. En él se destaca la importancia de reconocer el Derecho al voto a todos los españoles como manifestación expresa de la Soberanía Nacional. El texto número 2 corresponde a la regulación que realiza el proyecto constitucional de 1873 del Estado Republicano, conformándolo como un Estado federal en el que todos los poderes públicos son electivos, amovibles y responsables. También se valorará que el alumnado inserte la cuestión planteada en el Bloque temático correspondiente: Bloque 4, la construcción del Estado Liberal (1833-1874).

b) DE LOS DOCUMENTOS 3 y 4

Conseguirá hasta 2,5 *puntos* todo el alumnado que sepa extraer las ideas principales de los textos y las sitúe en el proceso histórico correspondiente. El contenido de los textos puede resumirse de maneras diferentes e igualmente válidas. El texto número 3 es un manifiesto del líder falangista José Antonio Primo de Rivera en el que declara el apoyo de su partido fascista a la insurrección militar del 17 de julio de 1936, promueve la adhesión a la misma y establece la legitimación del mismo por la situación que él considera que se vive en España. También destaca el carácter cívico-militar del golpe de Estado, se arroga la representación y la defensa de la patria o nación española, señala a algunos de sus enemigos políticos (la “anti-España”) haciendo referencia a “Moscú” (comunismo) y a los “separatismo” (nacionalismos periféricos), y acaba con eslóganes que después formarán parte de la dictadura franquista: “Una, grande y libre” y “¡Arriba España!”. El texto número 4 es una soflama radiofónica del militar africanista Gonzalo Queipo de Llano en la que alienta a sus tropas a practicar la violencia sexual contra las mujeres republicanas/comunistas/anarquistas con un claro sesgo de género: incita a hombres a agredir a mujeres, expresa que esta acción es para él demostrar ser “hombre” o “hombre de verdad” (masculinidad), algo contrario a ser “maricón” (orientación sexual y/o expresión de género), un rasgo que Queipo de Llano atribuye a “los milicianos”, es decir, a su enemigo político y militar. Ambos textos se insertan en el período de entreguerras y en la convulsa década de 1930, caracterizada por la Gran Depresión, el auge de los fascismos y otros regímenes autocráticos y la crisis de numerosas democracias europeas.

También se valorará que el alumnado lo inserte en el “Bloque VI: La Segunda República y la Guerra Civil en un contexto de crisis internacional (1931-1939)”.

3ª) Defina DOS de los conceptos siguientes (Hasta 2 puntos) Solo se corregirán dos conceptos. En el caso de que se respondan más dos, se corregirán los dos primeros.

Obtendrán hasta 2 *puntos* quienes definan dos de los conceptos planteados de forma clara y sepan situarlos históricamente.

1- “Monarquía Parlamentaria”. Forma de gobierno en la que el rey, cuyo cargo es heredado por linaje de sangre, cumple la función de Jefe del Estado, si bien sus funciones están sometidas al poder Legislativo y Ejecutivo. En este tipo de monarquías el rey “reina pero no gobierna”, si bien tiene el poder de moderar el funcionamiento de las instituciones democráticas. En la historia de España el primer ejemplo de este modelo político aparece reflejado en la constitución española de 1869.

2- “República Federal”. Forma de gobierno en la que el jefe del Estado tiene carácter electivo y el Estado se compone de diversas unidades territoriales, dotadas de autonomía política e instituciones de gobierno comunes a todas ellas, cuya organización, competencias y relaciones intergubernamentales están regidas por una Constitución. En la historia de España el proyecto de constitución de la primera república española reconocía este modelo político.

3- “Democracia”, puede definirse como el sistema político en el cual la soberanía reside en el pueblo y es ejercida mediante sufragio universal de manera directa o indirectamente por medio de representantes. Además, en una democracia debe existir una separación efectiva de poderes y deben constitucionalizarse derechos colectivos, laborales o sociales (en estos dos últimos factores, junto al sufragio femenino, se diferencia claramente una democracia de un sistema liberal no democrático como el de la Restauración). En el siglo XX, España ha vivido bajo un régimen democrático en dos períodos distintos, durante la II República (1931-1936/1939) y desde la aprobación de la Constitución de 1978 durante la transición hasta la actualidad.

4- “Dictadura”, se refiere al régimen político basado en el poder autoritario e ilimitado de una persona que concentra todos los poderes del Estado y accede al gobierno por la fuerza o la violencia sin permitir un régimen democrático ni igualitario de ningún tipo, limitándose derechos y libertades de la ciudadanía. En el siglo XX, España ha vivido bajo un régimen dictatorial en dos períodos distintos, durante la dictadura de Miguel Primo de Rivera (1923-1930) y durante la dictadura de Francisco Franco (1936/1939-1975).

4ª) (Hasta 2,5 puntos) Solo se corregirá una respuesta. En el caso de que se respondan las dos, se corregirá la primera de ellas.

1- Obtendrá hasta 2,5 *puntos* todo el alumnado que desarrolle los aspectos fundamentales del bloque temático utilizando las fuentes como punto de partida. Se trata de analizar las causas de la Revolución de 1868. En este sentido el alumno deberá explicar la crisis financiera, industrial y de subsistencias que acabó con la prosperidad económica de la etapa anterior y provocó una inestable situación política que se concretó en el alzamiento militar respaldado por los generales Prim y Serrano y cuyas reivindicaciones políticas fueron plasmadas en el conocido manifiesto denominado ¡Viva España con Honra!

2- Obtendrá hasta 2,5 *puntos* todo el alumnado que desarrolle los aspectos fundamentales del bloque temático utilizando las fuentes como punto de partida. En este caso deberán explicarse las causas del estallido de la Guerra Civil, la internacionalización del conflicto y la violencia política y la represión desatada en ambas zonas (con sus diferencias), así como la concentración de poderes por parte de Franco (desde la Junta de Defensa Nacional hasta la dictadura unipersonal militar, fascistizada y nacionalcatólica), y los principales hitos en la edificación del nuevo Estado franquista entre 1936 y 1939 (por ejemplo, apoyos del nuevo régimen, “compromiso autoritario” o distintas “familias”, ilegalización de partidos y sindicatos, decreto de unificación el 19 de abril de 1937, aprobación del Fuero del Trabajo el 9 de marzo de 1938, Ley de Responsabilidades Políticas de 9 de febrero de 1939...). No es necesario que mencionen o expliquen todas estas cuestiones, solo algunas de ellas, atendiendo siempre a la globalidad de la pregunta y a su madurez en la respuesta.

5ª) (Hasta 2 puntos) Solo se corregirá una respuesta. En el caso de que se respondan las dos, se corregirá la primera de ellas.

1- Obtendrán hasta 2 *puntos* quienes puedan explicar los distintos modelos electorales regulados en las Constituciones españolas promulgadas en el siglo XIX. En concreto, deberán referirse al sistema de sufragio universal indirecto, recogido en el texto fundamental gaditano, el sufragio censitario, propio de la etapa moderada y el sufragio universal masculino regulado en la Constitución de 1869.

2- Obtendrán hasta 2 *puntos* quienes puedan desarrollar una comparación histórica entre las dictaduras de Miguel Primo de Rivera y de Francisco Franco y los diferentes tipos de represión política y control social que aplicaron. Es importante que destaquen las similitudes (por ejemplo, la destrucción del orden liberal o democrático-liberal anterior a través de un golpe de Estado, carácter militar del dictador, experiencia en África y en represión obrera de ambos dictadores, conflictos en Marruecos en ambas dictaduras, represión lingüístico-cultural y de los nacionalismos periféricos, creación de un nuevo partido único, corporativismo, intento de legitimación durante la dictadura por supuestos logros económicos...) y diferencias (por ejemplo, triunfo del golpe de Estado en 1923 y triunfo solo parcial del golpe de Estado de 1936 que condujo a una guerra civil, importancia del fascismo en el franquismo –sobre todo hasta 1942/1945–, niveles de represión de todo tipo –también cultural, económica, laboral o femenina –más altos en el franquismo, duración –7 años en el mismo período histórico a 39/36 años en diferentes etapas como el período de entreguerras, Segunda Guerra Mundial, segunda posguerra, Guerra Fría–, directorio o junta rápidamente sustituida por dictadura caudillista con Franco, etc.). No es necesario que mencionen o expliquen todas estas cuestiones, solo algunas de ellas, atendiendo siempre a la globalidad de la pregunta, a su madurez en la respuesta y a su capacidad de interrelación histórica.

En esta última pregunta la respuesta es muy abierta y permite diversos razonamientos correctos. Con ello se valorará si el alumnado sabe refundir datos e ideas procedentes del proceso de aprendizaje de la materia y los que proceden del análisis de las fuentes facilitadas. La nota final sobre 10 *puntos* se obtendrá después de sumar las cuatro calificaciones citadas. El corrector sólo podrá exigir los conocimientos contemplados en los núcleos temáticos de la programación y los que proporcionen las fuentes de información. No obstante, si el alumnado aporta conocimientos no contemplados y están bien utilizados en el contexto, se le valorarán positivamente para aumentar la calificación obtenida. Conviene recordar que, aunque el alumnado deberá integrar en la composición del texto sus conocimientos y la información facilitada por las fuentes, en esta prueba no se valorarán solamente los conocimientos, por lo que para establecer la calificación definitiva se valorará el conjunto de la composición y la redacción.